

Handläggare:

2016-09-14

Remissvar

Camilla Jönsson

08-214931

Camilla.jonsson@ssnf.org

Post- och telestyrelsen

Dnr: 16-6990

gemensamma_principer@pts.se

Remissvar gällande gemensamma principerna om kommunala insatser på bredbandsområdet

Svenska Stadsnätetsföreningen

Svenska Stadsnätetsföreningen, SSNF, är en bransch- och intresseorganisation som representerar stadsnät i 180 kommuner och 130 leverantörer av tjänster och utrustning inom bredbandsområdet. Föreningen företräder därmed en absolut majoritet av de aktörer som aktivt investerar i ny modern infrastruktur för bredband i Sverige.

Stadsnätetsföreningens vision är att det digitaliserade samhället har en fullt utbyggd bredbandsinfrastruktur som tillgodoser det digitala behovet, under dygnets alla timmar. Framtidens samhälle ska också ha förmågan och de verktyg som krävs för att använda digitala tjänster oavsett om det är inom ramen för privatlivet, i arbetet eller inom välfärden.

Stadsnätetsföreningen verkar för öppna stadsnät, en modell som har varit mycket framgångsrik. Modellen öppna nät innebär att stadsnätet bär ansvaret för det öppna nätet, vilket innebär att säkerställa att lika och icke-diskriminerande villkor efterlevs och säkerställa god konkurrens i nätet.

Sammanfattning

Avgörande för Sveriges utveckling är att alla kommuner har en vision, en målbild och en handlingsplan för det digitala samhället. Den ska inbegripa bredbandsutbyggnad, markfrågor och den digitala utvecklingen i kommunen.

När det gäller kommunens roll som markägare och att ge grävstillstånd är det ytterst kommunen som är ansvarig. Alla kommuner ska erbjuda likvärdiga villkor för alla aktörer och Stadsnätetsföreningens bedömning är att majoriteten av kommunerna gör det. Däremot finns det alltför stora skillnader i återställningskostnader och Stadsnätetsföreningen anser att kommunerna behöver se över dessa så att rätt parametrar ingår. Ett annat område som kommunerna behöver se över är regelverken för vilka metoder som får användas i kommunen när fiberinfrastruktur ska anläggas. Aktörer behöver kunna

Svenska Stadsnätetsföreningen

Holländargatan 17

111 60 Stockholm Sweden

E-post: kansli@ssnf.org

Org.nr: 556676-6076

Tel: 08-21 49 30

<http://www.ssnf.org>

kombinera de metoder som är bäst för olika förutsättningar.

Tillgång till fibernät är en stor strategisk tillgång och en viktig konkurrensfaktor för kommunerna. Speciellt när det gäller utvecklingen av tjänste- och servicebranscherna och för att upprätta och utveckla välfärden.

Kommunernas uppdrag är att ta samhällsansvar. Historiskt har ny infrastruktur, så som fjärrvärme- och fiberutbyggnad, som initialt ger negativ lönsamhet och som kräver långsiktig uthållighet där medborgarnas intresse kommer i första hand nästan uteslutande förverkligats genom kommuners försorg. För att säkerställa att samhällsnyttan även i fortsättningen kommer i första hand bör det kommunala ansvaret fortsättningsvis tillåtas att utövas och förstärkas. Här ingår som en naturlig del ett långsiktigt inflytande över prioriteringar och nätens öppenhet för konkurrerande tjänsteleverantörer. För kommuner som inte har ett eget stadsnät är det viktigt att säkerställa att investeringarna i bredband kommer till genom privata alternativ.

Den svenska marknaden präglas inte av en stor mängd privata aktörer utan består av några privata aktörer och många kommunala stadsnät. Enligt OECD-rapporten är det just konkurrensen från de kommunägda stadsnäten på bredbandsmarknaden som gjort att Sverige i dag är ett av världens bästa länder på bredbandsutbyggnad samt har de lägsta slutkundspriserna.

OECD konstaterar i sin rapport att de privata aktörerna ökar sina investeringar om de drivs på av konkurrens från stadsnäten. De kommunalt ägda stadsnäten tränger alltså inte undan infrastrukturinvesteringar utan snarare driver fram dem. Eftersom fibernät har en avgörande betydelse för samhällsutvecklingen är det viktigt att den fortsatta utbyggnaden inte stannar av eller att stadsnätens investeringar begränsas av kommande principdokument.

Om principerna som PTS och KKV ska ta fram begränsar stadsnäten att erbjuda olika infrastruktur tjänster gentemot grossist- och tjänsteleverantörsmarknaden kommer de kommunala stadsnäten att få det svårt att uppfylla kundernas efterfrågan på infrastruktur tjänster. Begränsar man stadsnäten till passiv nivå kan de inte heller uppfylla PTS krav på driftsäkerhet. Som nätägare måste man få äga den strategiska agendan och själva avgöra på vilka nivåer man verkar på baserat på politiskt strategiska beslut, lokala förutsättningar och tillgängliga underentreprenörer.

Inledning

Stadsnätetsföreningen anser att det är bra att principerna ses över. Eftersom principerna rör privata och kommunala bolag samt kommunernas andra roller anser Stadsnätetsföreningen att det är av yttersta vikt att också SKL är en part i den kommande överenskommelsen. Föreningen är positiva till att SKL bjudit in Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, dialog om principerna.

Nuvarande principer ger marknaden fördelar och begränsar stadsnäten.

Stadsnäten har investerat i fiberinfrastruktur och funnits på den så kallade marknaden sedan mitten av 1990-talet. Tack vare stadsnäten finns det en utbyggd fiberinfrastruktur i Sverige som också placerar oss i toppen i en internationell jämförelse.

Nuvarande principerna anser att *marknaden i första hand ska tillgodose behovet av bredband och att de kommunala aktörerna ska sköta utbyggnaden av bredband när kommersiella marknadsförutsättningar inte föreligger*. Det är påståenden som motverkar möjligheterna att nå investeringsmålen.

Flera rapporter, nu senast från OECD¹, visar att förekomsten av kommunala stadsnät driver konkurrensen och tjänsteutvecklingen etablerat sig. Den svenska marknaden präglas inte av en stor

¹ OECD, Development of High-speed Networks and the Role of Municipal Networks (2015)

mängd privata aktörer som bygger ut fiber, utan består av några privata aktörer och en mängd kommunala stadsnät. Det är därför viktigt att inte begränsa stadsnäten på det sätt som principerna ger uttryck på eftersom det riskerar att hämma utbyggnaden. Stadsnäten är en del av marknaden och de tränger inte undan infrastrukturinvesteringar – utan driver fram dem.

De kommunala principerna måste ta hänsyn till att investeringsviljan stimuleras både för de privata operatörernas och för de offentligt äga stadsnäten.

Bakgrund

De gemensamma principerna om kommunala insatser på bredbandsområdet togs fram av Sveriges kommuner och landsting (SKL), Konkurrensverket och Post- och telestyrelsen (PTS) 2010.

Våren 2016 sade SKL upp överenskommelsen, eftersom de inte längre håller med om principerna. Skälet SKL uppger är:

Det har successivt framkommit att kommunala investeringar i bredbandsnät har mycket positiva effekter. Nyligen presenterades en OECD-rapport med denna slutsats. I och med det väljer SKL att säga upp överenskommelsen eftersom den anger att marknaden i första hand ska tillgodose behovet av bredbandsnät, och att kommuner endast ska träda in när kommersiella marknadsförutsättningar inte föreligger.

SKL anser att bredbandsnäten, både de lokala och de nationella som binder ihop de lokala, gör störst samhällsnytta när de är offentligt ägda.²

I juni skickade PTS och KKV ut principerna för kommunala insatser på remiss och Stadsnätetsföreningen tackar för möjligheten att få svara på remissen.

Avgränsning

De principerna som PTS och KKV skickat ut och som de ska se över meningen ska användas för att kunna vägleda kommunerna i hur de ska agera för att värna kommunmedlemmarnas intressen inom bredbandsområdet. I detta remissvar avgränsar Stadsnätetsföreningen sitt svar till att endast beskriva kommunalt ägda stadsnätets verksamheter. Vi vill dock förtydliga att det finns privata stadsnät och Stadsnätetsföreningen anser att det är upp till varje kommun att själva välja om de vill ha ett eget kommunalt stadsnät eller ett privat stadsnät.

Kommunerna

Det kommunala självstyret är en princip som är inskriven i regeringsformen, en av grundlagarna. Kommunerna måste följa de ramar som riksdag och regering bestämt, men utöver det ger det kommunala självstyret kommunen rätt att fatta självständiga beslut. Därutöver är det kommunallagen (1991:900) som styr kommunernas verksamhet.

Det konstateras att kommunerna har en nyckelroll i bredbandsbranschen och i den digitala utvecklingen. Det är därför avgörande att kommunen har en vision, en målbild och en handlingsplan för det digitala samhället. Den ska inbegripa bredbandsutbyggnad, markfrågor och den digitala utvecklingen i kommunen. Digitaliseringen av samhället ställer stora krav på samverkan och

² <http://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv2016/overenskommelseombredbandsnatsagsupp.8685.html>

samarbete mellan alla olika aktörer och det är kommunens ansvar att säkerställa att detta sker även lokalt.

Kommunen som markägare

Kommunen är en stor markägare och de beslutar själva om vilka villkor som ska gälla gentemot aktörerna på marknaden för den mark de äger. Hur villkoren utformas, både tekniska och ekonomiska, påverkar utbyggnadstakten och kostnaderna för att anlägga fibernät.

Det är till kommunen aktörerna vänder sig för att få grävstillstånd i kommunens mark och de ska säkerställa att alla aktörerna får likvärdiga villkor för markåtkomst. Kommunala stadsnät söker precis som alla andra operatörer grävstillstånd av kommunen och får samma villkor som övriga operatörer, det finns dock några enskilda undantag.

När det gäller återställningskostnader vet Stadsnättsföreningen att vissa kommuner har höga, ibland orimligt höga, återställningskostnader något Bredbandsforum har synliggjort. Skillnaden i återställningskostnad i mätningen var mellan 10 till 100 kronor per meter.³ Därtill visar undersökningen att det tyvärr finns många exempel på kommuner som har orimligt höga krav på återställningsarbetet för gator och vägar vilket också är fördyrande.

Dessutom har kommunerna olika regelverk för hur fiberinfrastruktur får anläggas i kommunens mark. Exempelvis finns det många kommuner som inte tillåter så kallad spårfräsning för att förlägga fiber. Men för att ett anläggningsprojekt ska bli effektivt bör olika metoder få nyttjas. I asfalt kan den effektivaste metoden vara spårfräsning medan det i grönytor kan vara effektivare med traditionell schakt eller plöjning. Det finns inget rätt eller fel men att tillåtas kombinera metoder efter de förutsättningar som råder är oftast det effektivaste sättet att förlägga fibern.

Stadsnättsföreningen anser att likabehandling kring markfrågorna i kommunen är en viktig fråga. Föreningen har själva gjort utskick med information till kommunerna om vikten av att alla marknadens aktörer behandlas lika. Det är föreningens uppfattning att det finns ett stort behov av att tillföra kunskap gällande rådande regelverk och teknik hos kommunens politiker och tjänstemän. Det finns information som branschen har kommit överens om såsom definitioner, förklaringar till olika metoder för att förlägga fiber, vilka krav man kan ställa etc. Den informationen finns att hämta på www.robustfiber.se. Stadsnättsföreningen anser att det är oerhört viktigt att detta material sprids till olika kommunala företrädare för att få till en förändring och insikt gällande aktörernas behov i kommunen när de ska förlägga fiber.

Sammanfattningsvis anser Stadsnättsföreningen

- Att kommunens villkor och avgifter gällande grävstillstånd ska vara likvärdiga för alla marknadens aktörer.
- Att kommunens återställningskostnader och andra avgifter blir transparenta
- Att kommunen inventerar sina avgifter och kostnader. Är det rimliga kostnader? Ingår rätt parametrar?
- Att kommunen tillåter olika metoder för att förlägga fiber
- Att kommunala tjänstemän och politiker blir upplysta om Robust Fiber www.robustfiber.se.

³ Kommunala återställningskostnader vid bredbandsbyggnation, Bredbandsforum (2015).

Kommuner som nätägare

På samma sätt som det behövs väg- och elnät som täcker hela landet, behövs det också fibernät som ger Sveriges invånare tillgång till snabba och säkra elektroniska kommunikationer. Enligt OECD⁴ är bredbandsnät en stor strategisk tillgång och en viktig konkurrensfaktor för kommunerna för att attrahera företag, nyinflyttning eller helt enkelt för att få behålla sin befolkning. Dessutom är det till en kommuns fördel att äga fibernät när det gäller utvecklingen av tjänste- och servicebranscherna och för att upprätta och utveckla välfärden.

Många kommuner har målet att alla invånare ska få tillgång till bredband med hög överföringskapacitet, där utmaningen handlar om att bygga ut fibernät i de olönsamma områdena. Kommunerna har ett ansvar för att nå målet, vilket innebär att de ska undanröja hinder och skapa goda förutsättningar för bredbandsutbyggnad samt främja konkurrensen på marknaden.

En kommun kan välja att själva äga fibernätet och då också få ett större inflytande över prioriteringarna när det gäller utbyggnaden av fibernät i kommunen jämfört med en kommun som inte äger fibernätet. Kommunen som nätägare kan genom ägardirektiv sätta mål för sitt fibernät. Kommuner utan eget stadsnät har svårare att påverka utbyggnaden och behöver via samverkansavtal eller liknande skriva avtal med privata aktörer och tillsammans nå kommunens bredbandsmål.

Det är av stort allmänintresse att det finns fiberinfrastruktur i kommunen och därför finns det också flera kommuner som valt att äga sin egen fiberinfrastruktur. Enligt 2 kap. 7 § KL anses en kommun ha rätt driva näringsverksamhet utan vinstsyfte som går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt kommunens medlemmar. Detta kan också kallas sedvanlig kommunal affärsverksamhet. Tillhandahållande av bredband i form av ett öppet stadsnät faller inom ramen för den kommunala kompetensen på samma sätt som en kommun har möjlighet att erbjuda sina medborgare andra typer av grundläggande nyttigheter. I dagens samhälle är tillgång till infrastruktur att jämföras med tillgång till exempelvis el eller transportkommunikationer.

Anläggandet av fibernät är en naturlig del av den kommunala verksamheten, precis som att anlägga gator, driva skolor eller lokala energibolag. Det är inte svårt att bygga och driva ett lokalt fibernät, en stor del av funktionerna kan till och med upphandlas av lokala och regionala underleverantörer.

Genom att kommunen väljer att äga fibernätet själva kan de ha samhällsnyttan i fokus och dessutom ett långsiktigt ansvarstagande. Alla beslut gällande fibernätets utveckling ska följa av politikernas fattade beslut om särskilda prioriteringar. Det ger kommunen möjlighet att skapa samhällsnytta genom att styra bolaget i önskad politisk riktning.

Områden utanför kommungränsen?

Enligt kommunallagen begränsas kommunägda bolag att verka utanför den egna kommungränsen. För enskilda hushåll och företag kan lokaliseringsprincipen innebära att de inte ansluts till ett bredbandsnät på grund av att de bor på fel sida en kommungräns. Detta trots att de kan ha en fiberkabel nedgrävd i närområdet. För de enskilda hushållen skapar korta grävavstånd dessutom låga anslutningspriser. Möjligheten att få tillgång till en snabb och modern bredbandsuppkoppling ska inte avgöras av vilken sida kommungränsen en fastighet är placerad på.

Det är svårt för stadsnäten att få synergieffekter om de hindras att samarbeta eller samverka med närliggande kommuner och få till en effektiv utbyggnad. Stadsnättsföreningen efterlyser därför ett undantag från nuvarande lagstiftning som möjliggör konkurrens på lika villkor mellan olika aktörer. En liknande regel återfinns i ellagen för utbyggnad av elnät.

⁴ OECD, Development of High-speed Networks and the Role of Municipal Networks (2015)

Kommunala stadsnät - kommunala bolag

Stadsnäten är till största delen kommunalt ägda (86%). Varje kommun är självbestämmande och väljer själva hur de vill att stadsnätets verksamhetsform ska vara. Valet av verksamhetsform varierar i kommunerna. Vid en något förenklad bild kan sägas att kommuner som valt kommunal förvaltning oftast har små stadsnät och finns vanligen i små kommuner. När kommunerna valt att lägga stadsnätverksamheten inom ett kommunalt energibolag är det oftast pga. synergier med annan kommunalt ägd infrastruktur. De kommuner som har valt att ha kommunala stadsnätbolag har ansett att stadsnätverksamheten måste särskiljas från det kommunala energibolaget eller från den egna förvaltningen.

Drygt två tredjedelar av stadsnäten är antingen kommunala energibolag eller kommunala stadsnätbolag. Dessa bolag lyder under aktiebolagslagen och ska ha ett ägardirektiv, vilket är ett skriftligt styrdokument som kommunens representant redogör för på bolagsstämman.

Tabell 1 Stadsnätens ägarform

Ägarform	procent
Kommunal förvaltning	20%
Kommunalt energibolag	41%
Kommunalt stadsnätbolag	25%
Ekonomisk förening	3%
Privat bolag	8%
Annan form	3%

Allt fler ger uttryck för att de kommunala stadsnätbolagen använder sig av kommunala skattepengar och därmed begränsar kommunens möjligheter att arbeta med andra välfärdsfrågor. Det är ett felaktigt påstående. Ett kommunalt aktiebolag måste följa aktiebolagslagen. Dessutom ålägger kommunen ofta de kommunala bolagen med ytterligare krav såsom att de måste vända sig till de låneinstitut som deras ägare har avtal med. Därtill har de kommunala bolagen höga avkastningskrav från sina ägare.

Stadsnätetsföreningen vill också klargöra att när ett kommunalt stadsnätbolag investerar i fiberutbyggnad är deras finansiering inte detsamma som stödgivning. Offentliga medel, från exempelvis en kommun eller ett kommunalt bolag, kan självklart användas för marknadsmässigt relevanta investeringar oavsett om det sker tillsammans med offentligt ägda eller privata bredbandsaktörer.

Kommunala stadsnät måste få investera

Sen mitten av 1990-talet har de kommunala stadsnäten utmanat Telia genom att de byggt ut en konkurrerande fiberinfrastruktur. Till skillnad från andra före detta monopolister i andra länder har Telia mött konkurrens och har därför själva investerat och byggt ut sitt fibernät. I Sverige finns det nu cirka 180 kommuner som i dag äger fibernät och studier visar att det gett samhällsvinster⁵. Tack vare stadsnäten och Telia finns det en utbyggd fiberinfrastruktur i Sverige som också placerar oss i toppen

⁵ Forskningsinstitutet ACREO, Stokab – en samhällsekonomisk analys länk (2013).

Forskningsinstitutet ACREO, Samhällsekonomisk inverkan av FTTH i Sverige (2011).

Governo, Nyttan av bredband – en fallstudie av sex kommuner (2011)

Forskningsinstitutet ACREO, Effekter av digitala tjänster för äldreården (2014).

Forskningsinstitutet ACREO, Samhällsekonomisk effekt av FTTH i Västra Mälardalen (2014)

OECD, Development of High-speed Networks and the Role of Municipal Networks (2015)

i en internationell jämförelse.

Notably, Sweden has the highest proportion of fibre connections outside Asia among OECD countries given the role municipal networks have played, underlying again the importance of competition to incumbent players in stimulating investment.⁶

Enligt OECD-rapporten är det just konkurrensen från de kommunägda stadsnäten på bredbandsmarknaden som gjort att Sverige i dag är ett av världens bästa länder på bredbandsutbyggnad samt har de lägsta slutkundspriserna. De kommunala investeringarna i fibernät har fått företag att stanna kvar i kommunen på grund av nätets tillgänglighet. Därtill finns det exempel på kommuner i Sverige som haft en minskande befolkning men sedan lanseringen av det kommunala fibernätet har befolkningsantalet stabiliserats, och till och med ökat lite.

OECD-rapporten framhåller också att fibernäten bidragit positivt till utvecklingen av den offentliga verksamheten. De kommunala stadsnätens utbyggnad av fibernät har alltså inneburit en ökad ambition att utveckla kommunernas egen verksamhet och de offentliga tjänsterna.

Kommunernas uppdrag är att ta samhällsansvar. Historiskt har ny infrastruktur, så som fjärrvärme- och fiberutbyggnad, som initialt ger negativ lönsamhet och som kräver långsiktig uthållighet där medborgarnas intresse kommer i första hand nästan uteslutande förverkligats genom kommuners försorg. För att säkerställa att samhällsnyttan även i fortsättningen kommer i första hand bör det kommunala ansvaret fortsättningsvis tillåtas att utövas och förstärkas. Här ingår som en naturlig del ett långsiktigt inflytande över prioriteringar och nätens öppenhet för konkurrerande tjänsteleverantörer. För kommuner som inte har ett eget stadsnät är det viktigt att säkerställa att investeringarna i bredband kommer till genom privata alternativ.

Eftersom fibernät har en avgörande betydelse för samhällsutvecklingen är det viktigt att den fortsatta utbyggnaden inte stannar av. Den svenska marknaden präglas inte av en mångfald av privata aktörer utan består av några privata aktörer och många kommunala stadsnät. OECD konstaterar i sin rapport att de privata aktörerna ökar sina investeringar om de drivs av konkurrens från stadsnäten. Stadsnäten tränger alltså inte undan infrastrukturinvesteringar utan driver fram investeringar. Det är viktigt att en sund konkurrens säkerställs och att de kommunala stadsnätens investeringar stimuleras.

Stadsnätetsföreningen anser att den nya överenskommelsen om principerna måste främja kommunala investeringar i fibernät. Att fortsättningsvis begränsa stadsnäten innebär en avsevärd risk för att ett antal kommunala stadsnät kommer att avvecklas eller säljs av. Idag finns det några få spekulanter av dessa stadsnät och övertid riskerar vi att få ett oligopol med stagnerad utveckling och höjda priser.

Öppet nät

OECD-rapporten visar också att konceptet operatörsneutrala nät har gett goda möjligheter för konkurrens bland tjänsteleverantörer. Den stora skillnaden mellan Sverige och övriga europeiska länder är hur bredbandsinfrastrukturen gjorts tillgänglig och öppnats upp för konkurrens. Öppna stadsnät är i dag en förutsättning för många operatörer som vill nå ut med sina kommunikationstjänster. Det har utvecklats en helt ny marknad, tjänsteleverantörsmarknaden. På så sätt kan aktörer som inte har råd att bygga egna nät erbjuda sina tjänster via det öppna stadsnätet.

Ett öppet nät är en infrastruktur som är tillgänglig för marknadens alla aktörer på likvärdiga villkor. Nätet är öppet för alla som vill hyra fiber och för alla som vill

⁶ OECD, Development of High-speed Networks and the Role of Municipal Networks (2015)

erbjuda tjänster i ett aktivt nät. (Stadsnätetsföreningen)

Stadsnätets kunder är operatörer, kommunikationsoperatörer, tjänsteleverantörer eller andra aktörer, som på något sätt är beroende av tillgång till stadsnätets infrastruktur för att kunna erbjuda sina tjänster eller behöver upprätthålla sin kommunikation. Föreningen anser att stadsnät kan, och har gjort det redan från början, tillämpa ett icke diskriminerande förhållningssätt som innebär att alla som önskar hyra in sig i infrastrukturen på olika nivåer ska kunna göra det. Olika aktörer erbjuds samma pris och villkor för likvärdig tjänst. De som köper mer ska kunna erbjudas standardiserade volymrabatter. Det gör det enklare och mer förutsägbart för de aktörer som vill göra affärer med stadsnätet.

Stadsnätetsföreningen håller med nuvarande principer att när kommunala aktörer ger tillträde till den egna infrastrukturen ska det ske på skäliga och icke-diskriminerande villkor.

Värdekedjan

I nuvarande principer står:

”När kommunala aktörer ger tillträde till den egna infrastrukturen ska det ske på skäliga och icke diskriminerande villkor. I första hand bör detta gälla tillträde till kanalisation respektive svart fiber, men beroende på marknadssituation, kan detta även gälla (överförings-) kapacitet.” (Principerna från 2010)

Stadsnätetsföreningen motsätter sig denna skrivning. Det bör istället vara upp till varje nätägare att själva avgöra på vilka nivåer de ska verka på då en begränsning av verksamheterna underminerar möjligheterna att bedriva stadsnätetsverksamhet.

Värdekedjan består av fyra nivåer såsom infrastruktur, nätverk, operation och tjänsteleverantör, se bild 1 på nästa sida. Beroende på om det är en vertikal operatör eller en stadsnätetsoperatör skiljer sig de olika värde nivåerna åt.

Värdekedjan - vertikal operatör:

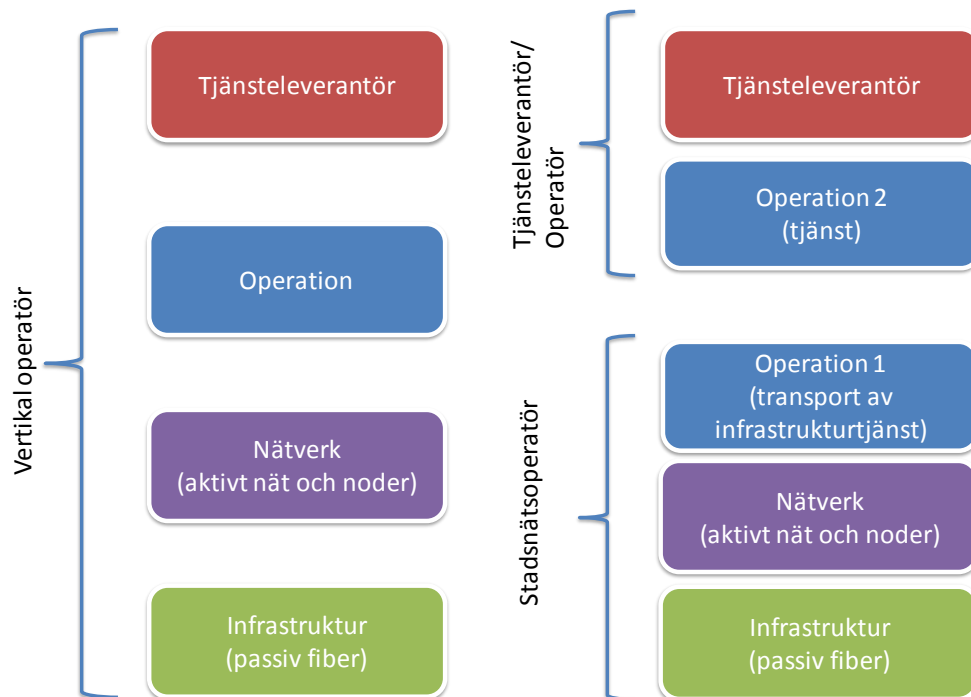
En vertikal operatör äger och ansvarar för alla nivåerna inom den egna organisationen. De erbjuder också egna slutkundstjänster. Nedan följer en beskrivning av den vertikala operatörens olika värdenivåer:

- Infrastruktur:** En vertikal operatör kan antingen hyra eller äga fiber.
- Nätverk:**

Aktivt nät: skapar förutsättningar för leverans av egna tjänster till egna kunder. Exempel på aktiva nätkomponenter är switchar och routers.

Noder: Här finns det aktiva nätet samt strömförsörjning, ström back-up, kyla, larm etc. för att garantera driftsäkerhet och övervakning.
- Operation:** I operation sker drift, support, underhåll samt övervakning av det aktiva nätet, infrastrukturen och tjänsteleveranserna.
- Tjänsteleverantör:** I denna nivå sker produktion och leverans av operatörens egna tjänster till egna slutkunder såsom tv, internet etc. I tjänsteleveranser ingår t.ex. kundtjänst, fakturering, support, hårdvara (ex wifirouter) samt paketering (ex triple play).

Bild 1 Värdekedjan för en vertikal operatör respektive en stadsnätsoveratör

Värdekedjan - En stadsnätsoveratör/stadsnät (alltid öppet nät)

Ett stadsnät möjliggör för andra aktörer att agera på alla nivåerna i värdekedjan. Nedan följer en beskrivning av en stadsnätsoveratörs olika värdenivåer.

Infrastruktur: En stadsnätsoveratör kan antingen hyra eller äga fiber.

Nätverk: *Aktivt nät:* skapar förutsättningar för leverans av tjänsteleverantörernas och operatörernas tjänsteutbud till deras kunder. Exempel på aktiva nätkomponenter är switchar, provisioneringssystem.

Noder: Här finns det aktiva nätet samt strömförsörjning, ström back-up, kyla, larm etc. för att garantera driftsäkerhet och övervakning. Stadsnätsoveratören erbjuder plats i nod för tjänsteleverantörer och operatörer.

Operation 1: Denna nivå hanterar drift, support, underhåll samt övervakning av det aktiva nätet och infrastrukturen. Stadsnätsoveratören hanterar sina egna infrastruktur tjänster, dvs tjänster för transport av tjänsteleverantörers och operatörers tjänsteutbud till deras kunder.

Operation 2: Denna nivå hanteras och ägs av respektive tjänsteleverantör och operatör. Det innebär att de själva hanterar drift, support, underhåll och övervakning av deras egna tjänsteleveranser till egna slutkunder.

Tjänsteleverantör: Produktion och leverans av olika tjänster till kunder såsom tv, internet etc. av respektive tjänsteleverantörs och operatörs tjänsteutbud.

Ett öppet stadsnät erbjuder infrastrukturtjänster för att möta grossist- och tjänsteleverantörsmarknadens efterfrågan. Operatörer och tjänsteleverantörer har stort intresse av att hyra transmission av stadsnäten, det vill säga, operatören behöver då inte göra investeringar i varken passiv eller aktiv utrustning utan hyr en aktiv förbindelse för transport av data till och från kund. Stadsnätetsföreningen har studerat efterfrågan på transmissionsprodukter och de är lika vanligt förekommande i tätort som i mer glesbefolkade och geografiskt avlägsna orter.

Om principerna som PTS och KKV ska ta fram begränsar stadsnäten att erbjuda olika infrastrukturtjänster gentemot grossist- och tjänsteleverantörsmarknaden kommer de kommunala stadsnäten att få det svårt att uppfylla kundernas efterfrågan på infrastrukturtjänster. Om stadsnäten inte skulle få leverera transmissionsprodukter minskar konkurrensen kraftigt i operatörsledet, vilket ger kunderna färre valmöjligheter. Idag finns det många små lokala operatörer som köper aktiva tjänster från stadsnäten och paketerar erbjudande mot den lokala företagsmarknaden i konkurrens med de ”stora” operatörerna som ofta ha egen aktiv utrustning. Dessutom om man begränsar stadsnäten till passiv nivå kan de inte heller uppfylla PTS krav på driftsäkerhet.

I större städer kan det passiva nätet vara tillräckligt stort så att en fungerande drift och underhållsorganisation kan upprätthållas. I de nät där kundunderlaget är färre som exempelvis i en mindre stad eller glesbygdskommun behöver stadsnätoperatören erbjuda kompletterande infrastrukturtjänster för att vara en effektiv operatör.

Som nätägare måste man få äga den strategiska agendan och själva avgöra på vilka nivåer de verkar baserat på politisktstrategiska beslut, lokala förutsättningar och tillgängliga underentreprenörer.

Sammanfattningsvis anser Stadsnätetsföreningen

Det är bra att principerna ses över. Eftersom principerna rör privata och kommunala bolag samt kommunernas andra roller anser Stadsnätetsföreningen att arbetet med att ta fram nya principer bör ske i konstellationen PTS, KKV och SKL. Stadsnätetsföreningen anser att det är bra att också MSB bjudits in att delta i det kommande arbetet av SKL.

Stadsnätetsföreningen:

- Håller med om nuvarande princip: att när kommunala aktörer ger tillträde till den egna infrastrukturen ska det ske på skäliga och icke-diskriminerande villkor.
- Anser inte att principerna ska begränsa stadsnäten i värdekedjan. Kommunala stadsnät måste själva få avgöra vilka infrastrukturtjänster de kan erbjuda tjänsteleverantörer och operatörer.
- Anser att påståenden som motverkar möjligheterna att nå investeringsmålen rensas bort exempelvis *att marknaden i första hand ska tillgodose behovet av bredband och att de kommunala aktörerna ska sköta utbyggnaden av bredband när kommersiella marknadsförutsättningar inte föreligger.*

Den svenska marknaden präglas inte av en stor mängd privata aktörer som bygger ut fiber, utan består av några få privata aktörer och en mängd kommunala stadsnät. Det är därför viktigt att inte begränsa stadsnäten på det sätt som principerna ger uttryck för eftersom det riskerar att hämma utbyggnaden.

- Stadsnäten är en del av marknaden och de tränger inte undan infrastrukturinvesteringar – utan driver fram dem.

Det är av största betydelse att stadsnäten också fortsättningsvis får behålla sin viktiga roll på den svenska bredbandsmarknaden och inte begränsas. Utan stadsnäten riskerar marknaden att blir ett oligopol med höjda priser, sämre utbud och en stagnerad utveckling. Stadsnätetsföreningen är

övertygad om att just konkurrensen från stadsnäten gynnar marknadens privatägda aktörer, som även OECD-rapporten visar. Den tvingar dem att ta fram såväl effektivare produkter som bättre erbjudanden vilket, med all sannolikhet gynnar även deras övriga verksamheter.

Mats Berggren,
Stadsnättsföreningens ordförande

Mikael Ek
vd